

Helsingfors/Mariehamn 23.7.2026

Nr 20/26

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
20.5.2026, nr 91,93,95,97,
99,101,103,105,107,109,111,
113,115,117,119,121,123,
124,126,128,130,132,134,
136,138,140,142,144,146,
148.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 20.5.2026 antagna landskapslagar:

- 1) Landskapslag om landskapets tjänsteinnehavare (nedan *tjänsteinnehavarlagen*).
- 2) Tjänstebrottslag för Åland (nedan *tjänstebrottslagen*).
- 3) Landskapslag om tillämpning på Åland av rikslagstiftning om rätt till ersättning vid olycksfall (nedan *blankettlagen*).
- 4) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands landskapsregering.
- 5) Landskapslag om ändring av landskapslagen om ärendenas handläggning i landskapsregeringen.
- 6) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning.
- 7) Landskapslag om ändring av förvaltningslagen för Åland.
- 8) Landskapslag om ändring av offentlighetslagen för Åland.

- 9) Landskapslag om ändring av landskapslagen om lagberedningen.
- 10) Landskapslagen om ändring av landskapslagen om tjänstledighet för uppdrag som riksdagsledamot, lagtingsledamot eller medlem av landskapsregeringen.
- 11) Landskapslag om ändring av landskapslagen om rättsställningen för landskapstjänstemän som anställs vid nordisk institution.
- 12) Landskapslag om ändring av landskapslagen om tjänstekollektivavtal.
- 13) Landskapslag om ändring av landskapslagen om dataskydd inom landskaps- och kommunförvaltningen.
- 14) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Fordonsmyndigheten.
- 15) Landskapslag om ändring av yrkeshögskolelagen för Åland.
- 16) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet.
- 17) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands energimyndighet.
- 18) Landskapslag om ändring av 2 § 2 mom. landskapslagen om Ålands kulturdelegation.
- 19) Landskapslag om ändring av landskapslagen om hälso- och sjukvård.
- 20) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.
- 21) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands musikinstitut.
- 22) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands ombudsmannamyndighet.
- 23) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands polismyndighet.
- 24) Landskapslag om ändring av 6 § landskapslagen om Ålands sjösäkerhetscentrum.
- 25) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands statistik- och utredningsbyrå.
- 26) Landskapslag om ändring av 11 § landskapslagen om landskapets fastighetsverk.
- 27) Landskapslag om ändring av 5b § landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond.
- 28) Landskapslag om ändring av landskapslagen om posttjänster.
- 29) Landskapslag om ändring av landskapslagen om lagtingets kansli.
- 30) Landskapslag om ändring av landskapslagen om Landskapsrevisionen.

Ålandsdelegationen avger i det följande ett gemensamt utlåtande över ovan nämnda landskapslagar.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

I tjänsteinnehavarlagen finns bestämmelser om tjänsteförhållanden vid landskapsförvaltningen. Lagen omfattar inte kommunernas tjänsteinnehavare. Lagen upphäver tjänstemannalagen (1987:61) för landskapet Åland (nedan *den gällande tjänstemannalagen*).

I tjänstebrottslagen samlas alla bestämmelser om tjänstebrott.

Blankettlagen avser ersättning vid olycksfall i arbetet. Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (FFS 459/2015) ska tillämpas på Åland med de avvikelser som bestäms i blankettlagen.

I de övriga landskapslagarna görs huvudsakligen följdändringar, främst med anledning av tjänsteinnehavarlagen. I den lagen har benämningen tjänsteman bytts ut mot det könsneutrala begreppet tjänsteinnehavare.

Lagstiftningsbehörigheten

Allmänt

Landskapslagstiftningen syftar till att reglera tjänsteinnehavarnas rättigheter och skyldigheter, deras straffrättsliga ansvar och andra frågor av tjänstemannarättslig natur.

Lagstiftningsbehörigheten i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, landskapets tjänstemän, tjänstekollektivavtal för landskapets anställda, disciplinär bestraffning av landskapets tjänstemän, arbetspensionsskydd för landskapets anställda och för förtroendevalda inom landskapsförvaltningen samt för rektorer, lärare och timlärare vid grundskolor i landskapet tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 2 och 2 a punkterna i självstyrelselagen.

Enligt självstyrelselagens 18 § 4 punkt har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om kommunernas förvaltning, kommunernas tjänsteinnehavare, tjänstekollektivavtal för kommunernas anställda och disciplinär bestraffning av kommunernas tjänsteinnehavare.

Enligt 27 § 21 punkten i självstyrelselagen hör arbetsrätt med undantag av tjänstekollektivavtal för landskapets och kommunernas anställda till rikets behörighet. Till rikets behörighet har enligt 29 § 1 mom. 6 punkten i självstyrelselagen hänförts arbetsavtal, med de undantag som beträffande läroavtal följer av 18 § 14 punkten, och samarbete inom företag. Nu aktuell landskapslagstiftning berör inte rikets tjänstemän i landskapet eller landskapets och kommunernas

privaträttsligt anställda arbetstagare eller den privata sektorn i landskapet i fråga om vilka lagstiftningsbehörigheten tillkommer riket.

Enligt 27 § 22 punkten i självstyrelselagen hör straffrätt till rikets lagstiftningsbehörighet, med undantag av vad som stadgas i 18 § 25 punkten. Enligt 18 § 25 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om beläggande med straff och storleken av straff inom rättsområden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Till rikets lagstiftningsbehörighet hör enligt självstyrelselagens 27 § 11 och 29 § 3 punkterna även försäkringsavtal, arbetspensionsskydd för kommunernas anställda och för förtroendevalda inom kommunalförvaltningen samt arbetspensionsskydd för andra, med de undantag som följer av 18 § 2a punkten, och annan socialförsäkring.

Till rikets lagstiftningsbehörighet hör enligt självstyrelselagens 27 § 41 punkten även andra än i 27 § särskilt nämnda privaträttsliga angelägenheter, om de inte direkt hänför sig till ett rättsområde som enligt självstyrelselagen hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Som utgångspunkt faller landskapslagstiftning om tjänstemän eller tjänsteinnehavare inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Detta har också varit slutsatsen i lagstiftningskontrollen av den gällande tjänstemannalagen och senare ändringar av lagen (se ÅD 25.5.1987, ÅD 4/06, 11/06, 17/13 samt HD 26.6.1987 och HD 13.9.2006).

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Intagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

Enligt självstyrelselagens 27 § 1 punkt hör stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag till rikets behörighet. Landskapslagstiftningen har beröringspunkter med flera av grundlagens bestämmelser. Av rättsstatsprincipen i grundlagens 2 § 3 mom. följer att den som utövar offentlig makt alltid ska ha en behörighetsgrund som i sista hand återgår på en lag (RP 1/1998 rd, s. 75). Av grundlagens 80 § och självstyrelselagens 21 § följer att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Kravet täcker också grunderna för tjänstemännens rättsliga ställning (RP 1/1998 rd, s. 132). I grundlagens 118 § finns bestämmelser om tjänstemännens ämbetsåtgärder. I grundlagens 125 § föreskrivs om allmänna behörighetsvillkor och utnämningssgrunder för tjänster.

Tjänsteinnehavarlagen

Enligt tjänsteinnehavarlagens 1 § 1 mom. innehåller lagen bestämmelser om tjänsteförhållanden vid landskapsförvaltningen. Med landskapsförvaltningen avses landskapsregeringens allmänna förvaltning och myndigheter som är underställda landskapsregeringen. Enligt 1 § 3 mom. tillämpas inom landskapets affärsverk bestämmelser som avviker från bestämmelserna i tjänsteinnehavarlagen. Landskapets affärsverk är Posten Åland och landskapets fastighetsverk. Mot bakgrund av grundlagsutskottets tolkningspraxis är det inte uteslutet att affärsverk utför offentliga förvaltningsuppgifter till någon del (jfr GrUU 34/2020 rd). Ålandsdelegationen noterar att tjänstebrottslagens 1 § 2 punkt utsträcker lagens tillämpning till personer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

Enligt 3 § 1 mom. avses med tjänsteförhållande ett offentligrättsligt anställningsförhållande där landskapsförvaltningen är arbetsgivare och tjänsteinnehavaren utför arbete. I 3 § 2 mom. föreskrivs att uppgifter som innebär utövande av offentlig makt ska skötas i tjänsteförhållanden. Bestämmelsen liknar 57 § 1 mom. i kommunallag (1997:73) för landskapet Åland som förutsätter att kommunens myndighetsuppgifter ska skötas av tjänstemän. Tjänster ska enbart inrättas för myndighetsuppgifter (se också ÅD 8/04).

Ålandsdelegationen konstaterar att lagförslaget utgår från att de tjänster vars uppgifter inte omfattar utövande av offentlig makt omvandlas till arbetsavtalsförhållanden. I den antagna tjänsteinnehavarlagen har den föreslagna övergångsbestämmelsen strukits (lag- och kulturutskottets betänkande 4/2025-2026, s. 3-4). Ålandsdelegationen ser inget konstitutionellt hinder för detta. I tjänsteinnehavarlagens 9 § ingår närmare bestämmelser om ombildning av ett tjänsteförhållande till ett arbetsavtalsförhållande.

I tjänsteinnehavarlagens 4 § definieras de olika typerna av tjänsteinnehavare. Begreppet tjänsteman ersätts med tjänsteinnehavare. Ålandsdelegationen konstaterar att det i sak inte är någon skillnad och ser inget hinder i självstyrelselagen för den begreppsliga förändringen.

I tjänsteinnehavarlagens 5 § finns bestämmelser om tjänster. Enligt 3 mom. ska tjänster inrättas och dras in av landskapsregeringen. Bestämmelser om rätten för myndigheter som är underställda landskapsregeringen att inrätta och dra in tjänster för den egna verksamheten finns i speciallagstiftning. I detaljmotiveringen framgår i vilka landskapslagar och för vilka myndigheter det finns en fullmakt att inrätta och dra in tjänster (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 17-18).

I tjänsteinnehavarlagens 8 § finns bestämmelser om ombildning av tjänst. I 3 mom. anges att uppsägningstiden enligt bestämmelserna i 66 § ska följas innan tjänsteinnehavaren övergår till en ombildad

tjänst på halvtid. Ålandsdelegationen noterar att hänvisning till 69 §, inte 66 §, torde ha avsetts.

I 10 § finns bestämmelser om indragning av en tjänst. I 2 mom. finns bestämmelser om när en tjänst får dras in, trots att den är besatt. I momentets avslutande mening hänvisas till en situation då tjänsteinnehavaren sägs upp med stöd av bestämmelserna i 63 §. I 63 § finns bestämmelser om uppsägning av personliga orsaker. Ålandsdelegationen noterar att hänvisning till 64 §, inte 63 §, torde ha avsetts.

I 16 § finns bestämmelser om säkerhetsutredning. Ålandsdelegationen har ansett att säkerhetsutredning huvudsakligen knyter an till rikets lagstiftningsbehörighet (ÅD 22/25, s. 10–11). I den lagstiftning som då var föremål för lagstiftningskontroll fanns en hänvisning till rätt att begära om säkerhetsutredning hos riksmyndighet i enlighet med säkerhetsutredningslagen (FFS 726/2014). Det egentliga utförandet av säkerhetsutredningen faller inom rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt tjänsteinnehavarlagens 16 § ingår befogenheten att begära säkerhetsutredning hos riksmyndighet i arbetsgivarens kontroll av oförvitlighet. Ålandsdelegationen anser att denna befogenhet är en del av utnämningsförfarandet och landskapets lagstiftningsbehörighet. Grundlagens 80 § och självstyrelselagens 21 § 1 mom. ställer inte hinder för att det i landskapsförordning föreskrivs för vilka tjänster intyg över säkerhetsutredning utförd av riksmyndighet ska vara en förutsättning för utnämning till tjänst.

I tjänsteinnehavarlagens 18 § ingår bestämmelser om visstidsanställning. I 4 mom. föreskrivs om tjänsteinnehavarens rätt till en ersättning då tjänsteförhållandet upphör. I momentet hänvisas till anställningar för viss tid som står i strid med 1 och 3 mom. Ålandsdelegationen noterar att detaljmotiveringen hänvisar till anställningar som står i strid med samtliga bestämmelser i paragrafen (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 26). Paragrafen motsvarar den gällande tjänstemannalagens 2a § vars 4 mom. hänvisar till anställning för viss tid som står i strid med bestämmelserna i 1 och 2 mom. Därför torde hänvisning till 1 och 2 mom. ha avsetts i tjänsteinnehavarlagens 18 § 4 mom.

I tjänsteinnehavarlagens 26 § finns bestämmelser om rätt att bli hörd och rätt till biträde. Rätten att bli hörd hör till de garantier för god förvaltning som enligt grundlagens 21 § 2 mom. ska tryggas genom lag. Av tjänsteinnehavarlagens 26 § och detaljmotiveringen kan man få intrycket att en tjänsteinnehavare har en rätt att höras enbart i de situationer som anges i paragrafen. Ålandsdelegationen konstaterar att 26 § inte utesluter tillämpning av de allmänna bestämmelserna om hörande av part i förvaltningslag (2008:9) för landskapet Åland.

I tjänsteinnehavarlagens 29 § föreskrivs om tjänsteinnehavarnas föreningsfrihet. Bestämmelserna berör föreningsfriheten i grundlagens 13 §. I 29 § 2 mom. ingår en begränsning av föreningsfriheten för en tjänsteinnehavare som har som tjänsteuppgift att företräda

landskapet som arbetsgivare. I 16 § i statstjänstemannalagen (FFS 750/1994) ingår en motsvarande begränsning. Ålandsdelegationen anser att 29 § är förenlig med grundlagen.

I tjänsteinnehavarlagens 35 § ingår bestämmelser om skyldighet att tillfälligt sköta en annan tjänst. I 22 § 1 mom. i den gällande tjänstemannalagen ingår liknande reglering. Bestämmelserna utgår inte från tjänsteinnehavarens samtycke, dock förutsätts i 40 § 2 mom. samtycke om en tjänstledig tjänsteinnehavare förordnas att sköta vissa tjänsteuppgifter. Med beaktande av grundlagens 21 § 2 mom. och de allmänna bestämmelserna om hörande i förvaltningslagen bör tjänsteinnehavaren höras inför ett beslut om skyldighet att tillfälligt sköta en annan tjänst enligt 35 §. Ålandsdelegationen noterar att förordnande av tjänsteman till en tjänst eller uppgift nyligen har behandlats i rättspraxis (HFD 2025:21).

Enligt tjänsteinnehavarlagens 49 § har en tjänsteinnehavare rätt till tjänstledighet från sin tjänst medan han eller hon fullgör sin värnplikt i Finland, Sverige, Danmark eller Norge. Förslaget till 49 § utgick från att rätten till tjänstledighet endast gällde värnplikt som fullgörs i Finland (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 41). Stadgandet i 49 § ställer personer i olika ställning beroende på om personen är värnpliktig i ett nordiskt land eller i någon av de övriga EU-medlemsstaterna. I 49 § eller förarbetena uppges inte någon särskild grund som skulle berättiga särbehandlingen mellan personer föremål för värnplikt i ett nordiskt land och annat EU-land (lag- och kulturutskottets betänkande 4/2025-2026). Ålandsdelegationen noterar att 23 § 2 mom. i statstjänstemannalagen inte knyter motsvarande rätt till fullgörandet av värnplikten i ett visst land.

Tjänsteinnehavarlagens 49 § är problematisk med tanke på att artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt anger att all diskriminering på grund av nationalitet ska vara förbjuden inom fördragets tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördragen (jfr HD 24.1.2011, OH2010/258). Anställning i offentlig tjänst är föremål för vissa undantag i unionsrätten, men dessa har tolkats restriktivt (se bl.a. dom i mål 149/79, kommissionen mot Belgien. ECLI:EU:C:1980:297 och mål 307/84, kommissionen mot Franska republiken. ECLI:EU:C:1986:222).

Innehav av medborgarskap är i regel inte en förutsättning för anställning i ett tjänsteförhållande enligt tjänsteinnehavarlagen. Enbart det förhållandet att värnplikt har ett visst samband med den allmänna säkerheten eller det nationella försvaret innebär inte att till tjänsteförhållandet anknutna rättigheter är undantagna från diskrimineringsförbudet i unionsrätten (se bl.a. dom i mål 15/69, Salvatore Ugliola. ECLI:EU:C:1969:46). Tjänsteinnehavarlagens 49 § är utformad så att det uppenbarligen skulle uppstå en konflikt mellan lagrummet och

unionslagstiftningen. Ålandsdelegationen anser att 49 § utgör en behörighetsöverskridning mot bakgrund av unionsrätten.

I tjänsteinnehavarlagens kapitel 10–12 finns bestämmelser om avslutande, uppsägning och hävning av tjänsteförhållande. I kapitel 11 finns också bestämmelser om omplacering. Bestämmelserna är betydelsefulla med tanke på det konstitutionella kravet att grunderna för tjänsteinnehavarnas rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Grunderna utgår från och motsvarar till stor del de i gällande landskapslagstiftning.

I tjänsteinnehavarlagens 63 § föreskrivs om uppsägning av personliga orsaker. I 67 § finns bestämmelser om uppsägning av en tillfällig tjänsteinnehavare. I 79 § finns bestämmelser om hävning av ett tjänsteförhållande. Grunderna för uppsägning och hävning är avfattade så att de framstår som uttömmande, men i detaljmotiveringen framgår att detta inte är fallet (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 45-46, 47-49 och 52). Regleringssättet är inte helt tillfredsställande med tanke på grundlagens 18 § 3 mom. som anger att ingen får avskedas från sitt arbete utan laglig grund.

Grundlagens 18 § 3 mom. föreskriver att bestämmelser ska utfärdas genom lag. Det är förenat med ett krav på att regleringen på lagnivå ska vara exakt och noggrant avgränsad. Dock har grundlagsutskottet ansett att en viss grad av flexibilitet i de uttryck som används i lagen är möjlig trots grundlagens krav, åtminstone när uttrycken preciseras i sitt sammanhang som i rättspraxis (se GrUU 41/2000 rd, s. 7, GrUU 47/2018 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har kritiskt granskat förslag till liknande exempelförteckningar i rikslag som kan ligga till grund för uppsägning. Utskottet ansåg att den föreslagna lagstiftningen kunde behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 55/2025 rd). Med beaktande av detta anser Ålandsdelegationen att bestämmelserna innehållande grunder för uppsägning och hävning inte står i strid med grundlagen.

I tjänsteinnehavarlagens 77 § finns bestämmelser om omplacering av en tjänsteinnehavare. I paragrafen ingår grunder om omplacering med och utan tjänsteinnehavarens samtycke.

Grunderna för hävning av ett tjänsteförhållande ingår i 79 §.

I tjänsteinnehavarlagens 13 kap. ingår bestämmelser om avstängning från tjänsteutövning. Avstängning är en tillfällig säkerhetsåtgärd och får endast användas i de fall som regleras i lag. Enligt 85 § 2 mom. får tiden för avstängningen inte vara längre än nödvändigt. Ett beslut om avstängning från tjänsteutövning kan verkställas omedelbart.

I tjänsteinnehavarlagens 14 kap. ingår bestämmelser om ändringsökande och återkrav. Enligt grundlagens 21 § 1 mom. har var och

en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Av grundlagens 21 § 2 mom. följer att rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

I den gällande tjänstemannalagens 13 kap. ingår bestämmelser om sökande av ändring. Innehållet i dessa bestämmelser härstammar till stor del från tiden före grundrättighets- och grundlagsreformen. Det har också skett omfattande förändringar i rikslagstiftningen på rättskipningens område.

I tjänsteinnehavarlagens 86 § ingår bestämmelser om rättelseyrkande. Rättelseyrkande är en del av förvaltningsförfarandet som föregår det egentliga besvärsförfarandet, och är att hänföra till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 86 § 1 mom. ska arbetsgivaren fatta ett beslut i de situationer som avses. Beslutet får överklagas till domstol i enlighet med bestämmelserna i 87 §. Ålandsdelegationen anser att bestämmelserna om rättelseyrkande kan intas i tjänsteinnehavarlagen.

I tjänsteinnehavarlagens 87 § ingår bestämmelser om ändringssökande genom besvär och i 88 § bestämmelser om ändringssökande i utnämningsärenden. Om behandling av ersättningsyrkanden föreskrivs i 89 §. Enligt 27 § 23 punkten i självstyrelselagen tillkommer lagstiftningsbehörigheten gällande rättskipning riket med beaktande av vad som stadgas i 25 och 26 §. I tjänsteinnehavarlagens 87 § 2 mom. föreskrivs om besvärinstans och dessa bestämmelser är förenliga med självstyrelselagens 25 §. Om besvärsrätt, överklagbarhet och besvärsförfarande stadgas enligt 27 § 23 punkten i rikslag (RP 73/1990 rd, s. 72–73). Behörighetsfördelningen innebär att rikslagstiftningen om ändringssökande genom besvär är direkt tillämplig på Åland.

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Förarbetena till statstjänstemannalagen (FFS 755/1986) användes som förebild vid beredningen av den gällande tjänstemannalagen (landskapsstyrelsens framställning nr 12/1986-87, s. 2). Av denna anledning torde ändringssökande genom besvär ha bedömts utgående från de principer som framgår ur denna närmaste motsvarighet i rikslagstiftningen till den gällande tjänstemannalagen (jfr HFD 2025:36, stycke 48–53).

Innehållet i tjänsteinnehavarlagen motsvarar i många avseenden det i statstjänstemannalagen (FFS 750/1994). Dock är innehållet i

tjänsteinnehavarlagen i andra avseenden självständigt eller så avviker det från rikets tjänstemannalagstiftning. Förarbetena till tjänsteinnehavarlagen utgår från att bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019) ska tillämpas vid behandlingen av besvär över förvaltningsbeslut (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 55). Enligt 87 § 4 mom. ska bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas vid förvaltningsbesvär.

Eftersom tjänsteinnehavarlagen inte har en enda och entydig motsvarighet i rikslagstiftningen instämmer Ålandsdelegationen med denna allmänna utgångspunkt. Dock innehåller tjänsteinnehavarlagens 14 kap. bestämmelser om besvärshänsyn. Besvärshänsyn faller inom rikets lagstiftningsbehörighet (jfr HD 24.1.2011, OH2010/258). Dyliga bestämmelser om särskilda besvärshänsyn ingår inte i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Därför bör stöd för intagande av bestämmelserna i tjänsteinnehavarlagen finnas i särskild rikslag.

Enligt 87 § 3 mom. 1 punkten får beslut som landskapsregeringen eller en underlydande myndighet har fattat med anledning av en begäran om rättelse av ett beslut som gäller omplacering inom samma myndighet inte överklagas genom besvär. Regleringen liknar den som ingår i 60 § 2 mom. i den gällande tjänstemannalagen. I dagsläget torde statstjänstemannalagens 57 § 3 mom. 1 punkten utgöra den närmaste motsvarigheten i rikslagstiftningen. Enligt bestämmelsen får ändring inte sökas genom besvär över beslut om placering av en gemensam tjänst inom ämbetsverket. Statstjänstemannalagens 5 § 1 mom. utgår från att överföring inom ett ämbetsverk av en tjänst som inte är vakant förutsätter tjänstemannens samtycke (se också HFD 2008:25). Med beaktande av att sådan omplacering som avses i tjänsteinnehavarlagens 77 § också kan ske utan samtycke är inte riks- och landskapslagstiftningens bestämmelser jämförbara till denna del. Ålandsdelegationen anser att 87 § 3 mom. 1 punkten utgör en behörighetsöverskridning.

Tjänsteinnehavarlagens 87 § 3 mom. 2 punkt har sin motsvarighet i statstjänstemannalagens 57 § 3 mom. 2 punkt och kan intas i landskapslagstiftningen. Tjänsteinnehavarlagens 87 § 3 mom. 3 punkt torde omfattas av statstjänstemannalagens 58 § och kan intas i landskapslagstiftningen.

I tjänsteinnehavarlagens 88 § 2 mom. ingår ytterligare bestämmelser om besvärshänsyn. Ålandsdelegationen konstaterar att bestämmelserna motsvarar självstyrelselagens 25 § 2 mom. och statstjänstemannalagens 59 § 2 mom. 2 och 3 punkter.

I övrigt har Ålandsdelegationen inte några särskilda kommentarer om tjänsteinnehavarlagen.

Tjänstebrottslagen

Tjänstebrottslagen innehåller bestämmelser om tjänstebrott. Tjänstebrottslagen avser brott som begås i samband med sådan tjänsteutövning som sker inom och med stöd av landskapets behörighet. Därför faller tjänstebrottslagen som utgångspunkt inom landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 25 punkten i självstyrelselagen.

Genom den gällande självstyrelselagen utvidgades landskapets lagstiftningsbehörighet i fråga om rätten att belägga med straff. Lagtinget erhöll rätt att även lagstifta om att belägga med fängelsestraff när det är fråga om ett rättsområde som lyder under lagtingets behörighet. Straffstadgandena i landskapet får inte avvika radikalt från de stadganden som gäller i riket (RP 73/1990 rd s. 43–44). Enligt detaljmotiveringen till 18 § 25 punkten kan lagtinget ”bestämma om beläggande med allmänna och särskilda straff som avses i strafflagen samt om straffets storlek. Lagtinget är dock bundet av de allmänna stadganden i strafflagen som för närvarande finns i 1–8 kap.” (RP 73/1990 rd s. 69).

Med stöd av 71 § i självstyrelselagen har bestämmelserna om tjänstebrott i 40 kap. i strafflagen (39/1889) tillämpats på Åland efter att den gällande självstyrelselagen trädde i kraft den 1 januari 1993. Genom tjänstebrottslagens 14 § 2 mom. upphävs bestämmelserna i 40 kap. strafflagen i den lydelse som tidigare varit gällande enligt 71 § i självstyrelselagen. En totalrevidering av strafflagens 40 kap. om tjänstebrott trädde i kraft den 1 januari 1990 (FFS 792/1989, RP 58/1988 rd). Tjänstebrottslagens bestämmelser ersätter dessa bestämmelser i strafflagen som har ändrats i riket efter den 1 januari 1993.

Enligt tjänstebrottslagens 1 § tillämpas lagen på 1) tjänsteinnehavare vid lagtinget, landskapsregeringen och myndigheter som är underställda dessa samt tjänstemän i kommunerna, kommunförbunden och myndigheter som bildats för att sköta kommunala uppgifter, 2) övriga personer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter, samt 3) medlemmarna i landskapsregeringen, kommunstyrelsen, kommunfullmäktige eller något annat kommunalt organ samt andra förtroendevalda inom en myndighet.

Enligt detaljmotiveringen till 1 § 1 punkten ska personer som står i ett tjänsteförhållande till lagtinget, landskapsförvaltningen eller kommunförvaltningarna omfattas av lagens tillämpningsområde (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 57). Detaljmotiveringen till 1 § är kortfattad. Dock torde avsikten ha varit att 1 punkten ska omfatta de tjänsteförhållanden som avses i 87 § 2 mom. i arbetsordning (2015:87) för Ålands lagting, 1 § i landskapslag (2013:21) om lagtingets kansli, tjänsteinnehavarlagen och landskapslagen (2004:24) om tillämpning i landskapet Åland av lagstiftning om kommunala tjänstemän. Landskapsrevisionen är en oberoende myndighet under lagtinget.

Ålandsdelegationen tolkar 1 punkten så att de tjänster som avses i landskapslag (2013:25) om Landskapsrevisionen omfattas av tjänstebrottslagens tillämpningsområde.

Enligt 1 § 2 punkten ska tjänstebrottslagen tillämpas på övriga personer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. I grundlagens 124 § används begreppet offentlig förvaltningsuppgift. Begreppet offentlig förvaltningsuppgift används i det sammanhanget i en relativt vidsträckt bemärkelse, så att det omfattar uppgifter som hänför sig till t.ex. verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Utövning av lagstiftande och dömande makt kan däremot inte hänföras till sådana förvaltningsuppgifter som avses i bestämmelsen (RP 1/1998 rd, s. 179).

Ålandsdelegationen konstaterar att begreppsanvändningen skiljer sig från den som gäller i riket. Enligt 40 kap. 12 § 1 mom. i strafflagen ska bestämmelserna om tjänstemän i 40 kap. även tillämpas på personer som utövar offentlig makt. Användningen av begreppet offentlig förvaltningsuppgift förefaller följdriktig med tanke på att landskapslagar innehållande allmänna förvaltningsbestämmelser utsträcks till fysiska personer då de genom landskapslag eller med stöd av landskapslag sköter offentliga förvaltningsuppgifter (t.ex. 1 § 2 mom. i förvaltningslag (2008:9) för landskapet Åland), men begreppet kan föranleda oklarheter i ett konkret ärende hos lagtillämparen.

Grundlagsutskottet har i sin praxis förutsatt att bestämmelser om utsträckandet av det straffrättsliga tjänsteansvaret till enskilda som sköter offentliga förvaltningsuppgifter måste utfärdas separat (se GrUU 92/2022 rd, stycke 13–14). Därför förutsätter tillämpningen av 1 § 2 punkten alltid att separata bestämmelser om det straffrättsliga tjänsteansvaret har utfärdats i den särskilda landskapslagstiftning som ligger till grund för överföringen av de offentliga förvaltningsuppgifterna på enskilda. Tjänstebrottslagens 1 § 2 punkt utgör inte i sig en behörighetsöverskridning, men utsträckandet av straffrättsligt tjänsteansvar till enskilda enbart med stöd av tjänstebrottslagens 1 § 2 punkt står i strid med grundlagens 124 §.

Enligt 1 § 3 punkten utsträcks tillämpningen av tjänstebrottslagen också till förtroendevalda. Ålandsdelegationen ser inget hinder för bestämmelsen. I annan lagstiftning finns bestämmelser om eventuella konsekvenser för förtroendeuppdraget av en fällande dom för tjänstebrott, bland annat i 20 § i kommunallag (1997:73) för landskapet Åland.

I tjänstebrottslagens 2–6 kap. finns bestämmelser om mutbrott, brott mot tjänstehemlighet, missbruk av tjänsteställning, brott mot tjänsteplikt och påtvingat försvinnande. Tjänstebrottslagens straffbestämmelser motsvarar huvudsakligen de i riket gällande bestämmelserna i strafflagens 40 kap. om tjänstebrott. Ålandsdelegationen

konstaterar att riksbestämmelserna var föremål för grundlagsutskottets kontroll (se FFS 604/2002, RP 77/2001 rd och GrUU 29/2001 rd).

I tjänstebrottslagens 4 § 3 punkten finns ett "ska" för mycket. I 8 § torde hänvisning till 7 § avses, inte 5 §.

I tjänstebrottslagens 13 § finns bestämmelser om påtvingat försvinnande. Bestämmelserna motsvarar 11 kap. 4c § i strafflagen. I strafflagens 11 kap. finns bestämmelser om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten. I detaljmotiveringen till tjänstebrottslagens 13 § framgår att bestämmelserna knyter an till en konvention till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden från 2006. I samband med det nationella ikraftsättandet konstaterades att landskapet har behörighet att reglera tjänstebrott och Ålands lagtings bifall enligt 59 § 1 mom. i självstyrelselagen förutsattes (Republikens presidents framställning 12/2021-2022 och RP 87/2022 rd, s. 56). Mot denna bakgrund torde tjänstebrottslagens 13 § falla inom landskapets behörighet.

Ålandsdelegationen konstaterar att en liknande behörighetsfråga uppstår i förhållande till bestämmelserna om tortyr i 11 kap. 9a § i strafflagen, som det hänvisas till i 11 § 1 mom. i tjänstebrottslagen. Strafflagens bestämmelser avser tjänstemans straffrättsliga ansvar för gärningar som kan klassificeras som tortyr. Bestämmelserna knyter starkt an till tortyrförbudet i 7 § 2 mom. i grundlagen (RP 309/1993 rd, s. 51). Dock har den s.k. tortyrkonventionen från 1984 varit föremål för lagtingets bifall enligt 59 § 1 mom. i självstyrelselagen (Republikens presidents framställning nr 13/2013-2014). Detta tyder på att bestämmelserna om tortyr i 11 kap. 9a § i strafflagen faller inom landskapets behörighet och att i landskapslagstiftningen borde införas bestämmelser om tjänstebrott som genomför tortyrkonventionen. Därmed torde hänvisningen till strafflagens bestämmelser i tjänstebrottslagens 11 § 1 mom. vara felaktig.

I övrigt har Ålandsdelegationen inte några särskilda kommentarer om tjänstebrottslagen.

Blankettlagen

Genom blankettlagen ska lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (FFS 459/2015), nedan *arbetsolycksfallslagen*, tillämpas på Åland med de avvikelser som bestäms i blankettlagen. I arbetsolycksfallslagen finns bestämmelser om arbetstagares rätt att få ersättning på grund av olycksfall i arbetet och på grund av yrkessjukdomar samt om företagares rätt att försäkra sig mot olycksfall i arbetet och mot yrkessjukdomar.

Genom blankettlagens 13 § 2 mom. upphävs landskapslagen (1936:1) angående innehavares av tjänst och befattning i landskapet

Åland rätt till skadestånd vid olycksfall. Enligt landskapslagen äro innehavare av tjänst eller [befattning] i landskapet Åland, som i tjänsten eller befattningen ådragit sig skada genom olycksfall eller insjuknat i yrkessjukdom, ävensom hans anhöriga berättigade att erhålla skadestånd ur landskapsmedel enligt de grunder, som gälla i riket. I förarbetena anges att arbetsolycksfallslagen har tillämpats på landskapets tjänstemän med stöd av landskapslagen från 1936 (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 11).

Enligt blankettlagens 2 § 1 mom. tillämpas lagen på 1) landskapets tjänsteinnehavare, 2) tjänsteinnehavarna vid lagtinget, 3) medlemmarna av landskapsregeringen samt 4) ledamöterna i Ålands lagting. I arbetsolycksfallslagens 8 och 9 § föreskrivs om de arbetstagare som lagen tillämpas på. Enligt blankettlagens 2 § 2 mom. avses med arbetstagare de personer som avses i 2 § 1 mom. i blankettlagen.

Enligt 27 § 11 punkten i självstyrelselagen hör försäkringsavtal till rikets lagstiftningsbehörighet. Av 27 § 41 punkten följer att andra än i paragrafen särskilt nämnda privaträttsliga angelägenheter, om de inte direkt hänför sig till ett rättsområde som enligt denna lag hör till landskapets lagstiftningsbehörighet, hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Även skadeståndslagstiftningen är enligt denna punkt en riksangelägenhet (RP 73/1990 rd, s. 78).

I tidigare antagen landskapslagstiftning har införts bestämmelser om bl.a. ersättning åt en person som bistått polisen i vissa situationer. Trots att privaträttsliga angelägenheter enligt 27 § 41 punkten självstyrelselagen hör till rikets lagstiftningsbehörighet, hör lagstiftningsbehörigheten till landskapet om angelägenheterna hänför sig direkt till ett rättsområde som faller inom landskapets behörighet. Till den del bestämmelserna utgör riksbehörighet, kan de intas i landskapslagen med stöd av 19 § 3 mom. självstyrelselagen (ÅD 9/19 och HD 2.4.2019, OH2019/46).

Enligt 18 § 1 punkten självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet gällande lagtingets organisation och uppgifter, val av lagtingets ledamöter samt landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar. Enligt 12a § i lagtingsordningen (2011:97) för Åland ska arbetsolycksfallslagen tillämpas på lagtingets ledamöter, med i lagen angivna undantag, på motsvarande sätt som de tillämpas på riksdagens ledamöter. Högsta domstolen ansåg att även landskapslagstiftning som gäller lagtingsledamöternas ekonomiska och sociala förmåner samt bestämmelser om skydd i arbetet kan antas med stöd av 18 § 1 punkten självstyrelselagen (HD 6.9.2023, KKO-HD/964/2023). Ålandsdelegationen noterar att arbetsolycksfallslagen har utsträckts till ledamot i Ålands lagting genom en ändring av lagens 8 § 7 punkt (FFS 1060/2017, RP 171/2017 rd, s. 6).

Blankettlagen gäller självstyrelseförvaltningen och hör sålunda till kärnan i landskapets lagstiftningsbehörighet (jfr HD 11.12.2009, OH 2009/221). Med hänvisning till 18 § 1 och 2 punkterna i självstyrelselagen anser Ålandsdelegationen att det faller inom landskapets behörighet att utsträcka tillämpningen av arbetsolycksfallslagen till de tjänsteinnehavare, medlemmar och ledamöter som avses i 2 § 1 mom. i blankettlagen. I övriga delar konstaterar Ålandsdelegationen att bestämmelser i arbetsolycksfallslagen som utgör riksbehörighet kan intas i landskapslagen med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen.

Enligt blankettlagens 6 § kan landskapsregeringen inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att bestämmelser som utfärdats med stöd av den lag som avses i 1 § 1 mom. ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de förändringar landskapsregeringen bestämmer. För tillfället ingår ett stort antal förordningsfullmakter i arbetsolycksfallslagen. Om sådana föreskrivs i 27, 80, 85, 87, 89, 98, 111, 123, 162, 167, 228, 229, 230, 231, 257 och 258 §. Ålandsdelegationen konstaterar att förordningsfullmakternas förhållande till behörighetsfördelningen är vagt. I förarbetena redogörs inte för vilka förordningsfullmakter i rikslagen som anses falla inom landskapets behörighet. Dock har motsvarande delegeringsbestämmelser inte ansetts utgöra behörighetsöverskridningar (se t.ex. ÅD 31/17 och HD 12.9.2017, OH2017/134). Mot den bakgrunden torde 6 § uppfylla de krav som anges i grundlagens 80 § 1 mom. och självstyrelselagens 21 § 1 mom.

I blankettlagens kapitel 3 finns bestämmelser om olycksfall vid distansarbete. Ålandsdelegationen uppmärksammar att kapitlets numrering är felaktig. Enligt blankettlagens 7 § ska avvikande från det som bestäms i 25 § i arbetsolycksfallslagen olycksfall vid distansarbete ersättas i tillämpliga delar i enlighet med bestämmelserna i arbetsolycksfallslagen och som inträffat inom eller utanför området för distansarbetsplatsen. I arbetsolycksfallslagens 25 § föreskrivs om undantag från det som föreskrivs i lagens 22 och 23 § när en arbetstagare utför sitt arbete i sin bostad eller arbetar någon annanstans än i lokaler som tillhandahålls av arbetsgivaren och arbetsgivaren inte har angett arbetsstället.

Bestämmelserna i blankettlagens kapitel 3 motsvarar de i lagen om ersättning till statsanställda för olycksfall som inträffat under förhållanden som hänför sig till distansarbete (FFS 1012/2022). I blankettlagens 11 § föreskrivs om vilka bestämmelser i arbetsolycksfallslagen som ska tillämpas på ersättning vid olycksfall i distansarbete. Till den del enskilda punkter avser angelägenheter inom rikets behörighet kan de intas med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen. I 12 § finns bestämmelser om avvikelser från arbetsolycksfallslagens bestämmelser vid olycksfall i distansarbete.

I övrigt har Ålandsdelegationen inte några särskilda kommentarer om blankettlagen.

De övriga landskapslagarna

I de övriga landskapslagarna görs olika ändringar som huvudsakligen är av en språklig och teknisk karaktär. Landskapslagarna anpassas främst till innehållet i tjänsteinnehavarlagen.

Lagförslaget innehöll förslag till ändringar av landskapslagen (1999:53) om Ålands folkhögskola och landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning. Dessa förslag förkastades i samband med behandlingen i lagtinget (lag- och kulturutskottets betänkande nr 4a/2025-2026). Republikens president har vid föredragning den 26 juni 2026 inte funnit att något hinder föreligger för att gymnasielag för Åland och annan anslutande landskapslagstiftning träder i kraft. Ålandsdelegationen noterar att den lagstiftningen innehåller hänvisningar till den gällande tjänstemannalagen, t.ex. 11 § i landskapslagen om Ålands gymnasiemyndighet, som tjänsteinnehavarlagen upphäver.

Genom landskapslagen om ändring av landskapslagen om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning fogas till lagen en ny 3b § om ministerråd. Landskapsregeringen kan utse tjänsteinnehavare med uppgift att bistå och företräda landskapsregeringen utanför Åland (ministerråd). Placeringsorten för ett ministerråd kan helt eller delvis vara utanför Åland. Ministerråd anställs för en tid om fyra år som sammanfaller med landskapsregeringens mandatperiod. Förutom av de skäl som gäller uppsägning av landskapets tjänsteinnehavare enligt landskapslagen om landskapets tjänsteinnehavare, får ett ministerråd sägas upp då han eller hon förlorar landskapsregeringens förtroende så att tjänsteförhållandet upphör med omedelbar verkan. Tjänsteinnehavaren har då rätt till en ersättning som motsvarar lön för uppsägningstiden.

Ministerrådets uppgifter är allmänt formulerade. Enligt förarbetena hör det till tjänsteuppgifterna att bl.a. förmedla information och handha politiska uppgifter enligt lantrådets direktiv (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 68). Till ett ministerråd överläts inte landskapsregeringens beslutsmyndighet eller uppgifter som kan anses innebära utövning av offentlig makt. Ett ministerråd skulle inte heller kunna fungera som lantrådets eller ministrarnas ställföreträdare som skulle vara konstitutionellt problematiskt (jfr GrUB 13/2002 rd).

Enligt förarbetena har det ansetts vara ändamålsenligt att landskapsregeringens externpolitiska tjänster till viss del harmoniseras (lag- och kulturutskottets betänkande 4/2025-2026, s. 6). Benämningen ministerråd verkar främst ha använts inom utrikesförvaltningen som berör rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 3 och 4 punkterna i självstyrelselagen. Användningen av benämningen innebär inte att

ett ministerråd erhåller befogenheter inom dessa områden. Ålandsdelegationen finner inte att användningen av benämningen utgör en behörighetsöverskridning (jfr HD 11.12.2009, OH2009/221).

I landskapslagen föreskrivs inte om särskilda behörighetsvillkor för ett ministerråd, men tjänsteinnehavaren skulle behöva uppfylla övriga i tjänsteinnehavarlagens 15 § angivna behörighetsvillkor. Ett öppet ansökningsförfarande för tjänster och tjänsteförhållanden bidrar till att genomföra grundlagens 12 § om offentlighetsprincipen och 6 § om jämlikhet, särskilt i förhållande till de allmänna utnämningsgrunderna för offentliga tjänster enligt 125 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 45/2022 rd, stycke 7).

Landskapslagens 3b § utgår från att ett ministerråds anställning sammanfaller med landskapsregeringens mandatperiod. I bestämmelserna och förarbetena har inte beaktats den möjligheten att landskapsregeringen och dess medlemmar avgår eller beviljas avsked före utgången av mandatperioden. Med beaktande av grundlagens 18 § 3 mom. innehar ett ministerråd sin tjänst för en tid om fyra år, tills landskapsregeringen beslutar annat i enlighet med lagen.

Ett ministerråd har ett svagare anställningsskydd än vad som annars gäller för tjänsteinnehavare. Ett ministerråd får sägas upp då han eller hon förlorar landskapsregeringens förtroende så att tjänsteförhållandet upphör med omedelbar verkan. Uppsägningskyddet motsvarar det som gäller för förvaltningschefen enligt 11a § i landskapslag (1998:70) om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning. I samband med lagstiftningskontrollen ansågs det vara förenligt med grundlagen att reglera en sådan tjänstemans uppsägningsgrunder på samma vaga sätt som godtagits i rikets lagstiftning (HD 13.9.2006 och ÅD 11/06). Trots att ministerråd och förvaltningschef inte är helt jämförbara anser Ålandsdelegationen att det inte rör sig om en behörighetsöverskridning.

Enligt 1 § 1 mom. i landskapslagen om ändring av landskapslagen om tjänstledighet för uppdrag som riksdagsledamot, lagtingsledamot eller medlem av landskapsregeringen har den som står i ett tjänsteförhållande till landskapet och som valts till riksdagsledamot, lagtingsledamot eller medlem av landskapsregeringen, med de undantag och inskränkningar som anges i denna lag, rätt till tjänstledighet för uppdraget. Rätten till tjänstledighet gäller inte den som är anställd vid landskapsregeringen som förvaltningschef, avdelningschef eller lagberedningschef. Enligt 2 mom. gäller den rätt till tjänstledighet som avses i 1 mom. även för motsvarande uppdrag i Sverige, Norge, Danmark och Island. På grunder som motsvarar de som framfördes om tjänsteinnehavarlagens 49 § anser Ålandsdelegationen att landskapslagens 1 § 2 mom. utgör en behörighetsöverskridning.

I 15 § 3 mom. i landskapslagen om ändring av landskapslagen om dataskydd inom landskaps- och kommunförvaltningen hänvisas

felaktigt till att en omplacering kräver samtycke av ombudsmannamyndigheten. Enligt detaljmotiveringen är bestämmelsen om att omplaceringar av en tjänsteinnehavare till eller från en annan landskapsmyndighet kräver Datainspektionens samtycke flyttad till tjänsteinnehavarlagen som en allmän bestämmelse som gäller alla underlydande myndigheter (lagförslag nr 9/2024-2025, s. 71). Den allmänna bestämmelsen finns i tjänsteinnehavarlagens 77 § 4 mom., men i vissa av de landskapslagar som gäller de underlydande myndigheterna ingår bestämmelser om samtycke till omplaceringar. Detta utgör ändå inte behörighetsöverskridning.

Enligt 2 § 2 mom. i landskapslag om ändring av landskapslagen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ska myndighetschefen vara föremål för det något svagare anställningsskydd som tillämpas på avdelningscheferna inom allmänna förvaltningen. Motsvarande ska gälla för rektorn för Ålands musikinstitut enligt 15a § 2 mom. i landskapslagen om ändring av landskapslagen om Ålands musikinstitut. Ett sådant svagare anställningsskydd i annan landskapslagstiftning har inte ansetts strida mot 18 § 3 mom. i grundlagen (HD 24.1.2011, OH2010/258).

I 5f § 1 mom. i landskapslagen om ändring av landskapslagen om Ålands polismyndighet finns en felaktig hänvisning till lagrum i tjänsteinnehavarlagen.

Ålandsdelegationen har ovan påtalat brister i landskapslagarnas enskilda bestämmelser, men det torde inte röra sig om behörighetsöverskridningar. Enligt 5 § 2 mom. i landskapslagen (1993:112) om Ålands författningssamling kan landskapsregeringen vid publiceringen av en landskapslag företa rättelser och vidta andra åtgärder av teknisk natur.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagarna inte föreligger, förutom beträffande 49 § och 87 § 3 mom. 1 punkten i landskapslagen om landskapets tjänsteinnehavare och 1 § 2 mom. i landskapslagen om ändring av landskapslagen om tjänstledighet för uppdrag som riksdagsledamot, lagtingsledamot eller medlem av landskapsregeringen. De felaktiga stadgandena inverkar inte på tillämpningen av landskapslagarna i övrigt, varför landskapslagstiftningen till övriga delar kan träda i kraft.

Delegationen har ovan i utlåtandet påtalat olika brister i landskapslagarnas bestämmelser, vilka dock inte inverkar på behörighetsfördelningen.

Närvarande Ordföranden Holm-Johansson, ledamöterna Dahlén, Siitari och Åkerblom samt suppleanten Suksi.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Marine Holm-Johansson
ordförande

Sören Silverström
sekreterare